

การจัดการความรู้ (Knowledge Management)

เรื่อง แนวทางปฏิบัติในกรณีสหกรณ์ได้รับความเสียหาย
อันเกิดจากการกระทำละเมิด

คำนำ

การจัดการองค์ความรู้ (KM) ของสำนักงานสหกรณ์จังหวัดศรีสะเกษ เรื่อง แนวทางปฏิบัติ ในกรณีสหกรณ์ได้รับความเสียหาย อันเกิดจากการกระทำละเมิด ฉบับนี้ จัดทำขึ้นเพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับการดำเนินการด้านการใช้สิทธิและหน้าที่ของตน เพื่อป้องกันการดำเนินการที่อาจก่อให้เกิดความเสียหาย หรือเสื่อมเสียผลประโยชน์แก่สหกรณ์หรือสมาชิก คณะผู้จัดทำหวังเป็นอย่างยิ่งว่า การจัดการองค์ความรู้ (Knowledge Management) ฉบับนี้ จะเป็นประโยชน์แก่ผู้ที่สนใจทุก ๆ ท่าน

สำนักงานสหกรณ์จังหวัดศรีสะเกษ

สิงหาคม ๒๕๖๓

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
บทที่ ๑ บทนำ	๑
บทที่ ๒ การกระทำละเมิด	
ละเมิด	๒
ค่าสินไหมทดแทนเพื่อการละเมิด	๓
อายุความละเมิด	๔
บทที่ ๓ แนวทางปฏิบัติในกรณีสหกรณ์ได้รับความเสียหายอันเกิดจากการกระทำละเมิด	๕
ตัวอย่างคำพิพากษาฎีกาที่เกี่ยวข้องกับการกระทำละเมิดในสหกรณ์	๕

บทที่ ๑ บทนำ

สหกรณ์เป็นองค์กรนิติบุคคลที่ดำรงอยู่ในสังคม การดำเนินการต่างๆ อาจมีผลกระทบต่อประชาชนทั่วไป ทั้งที่เป็นสมาชิกสหกรณ์ และบุคคลภายนอก องค์กรต่างๆ ภาคเอกชน ภาครัฐราชการและสิ่งแวดล้อม ทั้งทางตรงและทางอ้อม เนื่องจาก สหกรณ์เป็นนิติบุคคลหนึ่งที่มีนิติสัมพันธ์กับบุคคลใด ๆ ได้ แต่สหกรณ์ส่วนใหญ่เกิดจากการรวมกันของบุคคลธรรมดาที่อาจขาดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินการด้านการใช้สิทธิและหน้าที่ของตน จึงอาจดำเนินการผิดพลาด เกิดความเสียหาย เสื่อมเสียผลประโยชน์ ทั้งของสหกรณ์หรือสมาชิก ซึ่งการกระทำนั้น มีทั้งกระทำโดยจงใจ ประมาท เลินเล่อซึ่งปัญหาการกระทำละเมิดภายในสหกรณ์เกิดขึ้นบ่อยครั้งและมีมูลค่าความเสียหายจำนวนมาก แต่คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ไม่ได้ดำเนินคดีอย่างใด ๆ จนทำให้สหกรณ์ไม่ได้รับชดใช้ความเสียหายจากการกระทำละเมิดกลับคืนมา

บทที่ ๒ การกระทำละเมิด

ละเมิด คือ การกระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อต่อบุคคลภายนอกโดยผิดกฎหมายเป็นเหตุให้ (ผู้ถูกระทำ) เสียหายแก่ชีวิตก็ดี แก่ร่างกายก็ดี อนามัยก็ดี เสรีภาพก็ดีทรัพย์สินหรือสิทธิอย่างหนึ่งอย่างใดก็ดี กฎหมายถือว่าผู้นั้นทำละเมิดจะต้องรับผิดชอบชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อการละเมิดนั้น (ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๔๒๐)

การกระทำใดจะเป็นละเมิดต้องประกอบด้วยหลัก ๓ ประการ

๑. กระทำต่อบุคคลอื่นโดยผิดกฎหมาย

ซึ่งหมายถึงการประทุษกรรม กระทำต่อบุคคลโดยผิดกฎหมายด้วยการฝ่าฝืนต่อกฎหมายหมายที่ห้ามไว้หรือละเว้นไม่กระทำในสิ่งที่กฎหมายบัญญัติให้กระทำหรือตนมีหน้าที่ตามกฎหมายจะต้องกระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อ เป็นต้นว่า ฆ่าเขาตาย, ทำร้ายร่างกายเขา, ขับรถโดยประมาทชนคนตายและทรัพย์สินเสียหาย ฯลฯ

๒. กระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อ

กระทำโดยจงใจ คือการกระทำโดยรู้สำนึกและในขณะที่เดียวกันก็รู้ว่าจะทำให้เขาเสียหายเช่น เจตนาฆ่าหรือเจตนาทำร้าย ฯลฯ อย่างไรก็ตามการกระทำโดยจงใจในเรื่องละเมิดถือหลักเบาบางกว่าทางอาญาสำหรับอาญานั้นต้องกระทำโดยรู้สำนึกในการทำและในขณะที่เดียวกันผู้กระทำต้องประสงค์ต่อผลหรือยอมเล็งเห็นผลด้วยส่วนจงใจในเรื่องละเมิดบางกรณีไม่ผิดในทางอาญาแต่เป็นละเมิดต้องชดใช้ค่าเสียหายให้แก่เขา เช่น จำเลยรื้อห้องน้ำ ห้องครัวซึ่งโจทก์ปลูกแล้วออกไปนอกที่เช่าของวัด โดยวัดต้องการจะชดใช้ได้บอกให้โจทก์รื้อแล้วโจทก์ไม่ยอมรื้อ การที่จำเลยรื้อแล้วกองไว้หลังบ้านโจทก์มิได้เจตนาชั่วร้ายทำให้ทรัพย์สินของโจทก์อันตรายเสียหายไม่มีความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์สินแต่เป็นละเมิด เพราะรู้ว่าแล้วว่าการรื้อนั้นจะทำให้ทรัพย์สินของโจทก์เสียหาย (ฎีกาที่ ๑๖๑๗-๑๖๑๘/๒๕๐๐)

คำว่า ประมาทเลินเล่อ ในทางแพ่งหมายความถึง การกระทำที่ขาดความระมัดระวังจนเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายนั้นและหมายความถึงการไม่ป้องกันผลที่เกิดขึ้นโดยประมาทเลินเล่อแม้ตนเองไม่ได้กระทำให้เกิดผลนั้นขึ้นระดับความระมัดระวังของบุคคลต้องถือระดับบุคคลธรรมดา

ตัวอย่างเช่น นาย ก. ขับรถยนต์ไปในถนนที่มีคนเดินจอบด้วยความเร็วและไม่ได้ให้สัญญาณแตรแล้วเฉี่ยวชนรถคนเดินถนนได้รับบาดเจ็บ ดังนี้ถือว่า นาย ก. กระทำละเมิดโดยประมาทเลินเล่อ

๓. ทำให้บุคคลอื่นเสียหาย

โดยปกติผู้กระทำต้องรับผิดชอบเฉพาะการกระทำของตน แต่อย่างไรก็ดีในเรื่องละเมิดถ้าได้มีการกระทำละเมิดร่วมกันหรือแม้มิได้ร่วมแต่เป็นผู้ยุงส่งเสริมหรือช่วยเหลือในการกระทำละเมิดดังนี้บุคคลเหล่านี้จะต้องร่วมกันรับผิดชอบชดใช้ค่าสินไหมทดแทนความเสียหายนั้น (ป.พ.พ.ม. ๔๓๒)

ในบางกรณีแม้จะไม่ได้ร่วมกระทำละเมิดหรือยุงส่งเสริมหรือช่วยเหลือในการกระทำละเมิดแต่กฎหมายบัญญัติให้ต้องร่วมผิดกับผู้ละเมิดได้แก่กรณีต่อไปนี้

๓.๑ นายจ้างจะต้องรับผิดชอบกับลูกจ้างในผลแห่งการละเมิดซึ่งลูกจ้างได้กระทำไปในทางการที่นายจ้างนั้น (ป.พ.พ.ม. ๔๓๒)

เรื่องนายจ้างต้องรับผิดชอบร่วมกับลูกจ้างในผลละเมิดซึ่งเกิดจากการกระทำในทางการที่จ้างนี้มีกรณีให้ผู้เสียหายพึงต้องระมัดระวังคือ อย่าตัดสินใจประนีประนอมยอมความกับลูกจ้างเพราะถ้าประนีประนอมยอมความกับลูกจ้างไปแล้วนั้นอันเกิดจากมูลละเมิดก็ระงับสิ้นไป เพราะสัญญาประนีประนอมยอมความเกิดขึ้นใหม่ตามสัญญาอันเป็นเหตุให้นายจ้างพ้นจากความรับผิด ผู้เสียหายจะต้องฟ้องนายจ้างให้ร่วมรับผิดในมูลหนี้ละเมิดก็ไม่ได้ เพราะหนี้ละเมิดระงับไปแล้วจะฟ้องให้รับผิดชอบตามสัญญาประนีประนอมก็ไม่ได้ เพราะนายจ้างมิได้เป็น

คู่สัญญาถ้าลูกจ้างไม่มีทรัพย์สินจะชำระหนี้ ผู้เสียหายก็สูญเสียไปลาจึงเป็นเรื่องที่ต้องระมัดระวังอย่างยิ่ง ทางแก้ในเรื่องนี้ต้องให้นายจ้างตกลงเป็นคู่สัญญาประนีประนอมยอมความร่วมกับลูกจ้าง โดยมีบุคคลค้ำประกันการปฏิบัติตามสัญญาด้วย

๓.๒. ตัวการต้องรับผิดชอบกับตัวแทนในผลละเมิดซึ่งตัวแทนได้กระทำไปภายในขอบอำนาจแห่งฐานะตัวแทน (ป.พ.พ.ม. ๔๒๙)

๓.๓. บิดามารดาของผู้เยาว์หรือผู้อนุบาลของผู้วิกลจริตจะต้องร่วมรับผิดชอบในผลละเมิดที่ผู้เยาว์หรือผู้วิกลจริตกระทำเว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่า ได้ใช้ความระมัดระวังตามสมควรแก่หน้าที่ดูแลแล้ว (ป.พ.พ.มาตรา ๔๒๙)

๓.๔. ครูอาจารย์ นายจ้างหรือบุคคลอื่นซึ่งรับดูแลบุคคลผู้ไร้ความสามารถอยู่เป็นนิตย หรือชั่วคราวจะต้องรับผิดชอบร่วมกับผู้ไร้ความสามารถในการละเมิดซึ่งเขาได้กระทำลงในระหว่างที่อยู่ในความดูแลของตน ถ้าหากพิสูจน์ได้ว่าครูบาอาจารย์นายจ้างหรือบุคคลอื่นมิได้ใช้ความระมัดระวังตามสมควร (ป.พ.พ.ม. ๔๓๐)

๓.๕. เจ้าของสัตว์หรือบุคคลผู้รับเลี้ยงรับรักษาไว้แทนเจ้าของต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ฝ่ายที่ต้องเสียหายอันเกิดจากสัตว์ เว้นแต่พิสูจน์ได้ว่าตนได้ใช้ความระมัดระวังอันสมควรแก่การเลี้ยงการรักษาตามชนิดและวิสัยของสัตว์หรือตามพฤติการณ์อย่างอื่นหรือพิสูจน์ได้ว่าความเสียหายนั้นย่อมจะมีขึ้นทั้งที่ได้ใช้ความระมัดระวังถึงเพียงนั้น (ป.พ.พ.ม. ๔๓๓)

อนึ่งการกระทำให้บุคคลอื่นได้รับความเสียหายนี้ มีหลักในการวินิจฉัยความรับผิดชอบว่าให้พิจารณาว่าบุคคลนั้นได้กระทำความผิดกฎหมายหรือไม่และความเสียหายเกิดจากการกระทำผิดนั้นหรือไม่ถ้าบุคคลนั้นทำผิดกฎหมายและเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายบุคคลนั้นก็ต้องรับผิดชอบจากฐานละเมิด

ตัวอย่างเช่น จำเลยแจ้งให้กำนันจับรถยนต์บรรทุกของโจทก์ยึดไว้ ๓๙ วัน โดยจำเลยหาว่านางเนี้ยเป็นคนร้ายลักขีวที่บรรทุกอยู่ในรถยนต์ของโจทก์ ทั้งๆที่คนรถของโจทก์ได้แจ้งให้จำเลยทราบแล้วว่ารถคันนี้เป็นของโจทก์เพียงแต่มารับจ้างไม่เกี่ยวข้องกับขีวเปลือกที่จำเลยกับนายเนี้ยโต้เถียงสิทธิกัน ขอย่อยึดรถไว้ จำเลยไม่ยอมกลับแจ้งให้กำนันยึดรถของโจทก์ไว้ ศาลฎีกาวินิจฉัยว่าจำเลยเป็นผู้ยืนยันให้กำนันเป็นผู้ยึดรถซึ่งมิใช่ของนายเนี้ย ผู้ต้องหาเป็นของกลางโดยความจำเป็นและเป็นการแก่งใจโดยโจทก์โดยไม่สุจริตการกระทำของจำเลยเป็นการละเมิดต่อโจทก์ จำเลยต้องรับผิดชอบ (ฎีกาที่ ๑๔๔๗ /๒๕๐๓)

ค่าสินไหมทดแทนเพื่อการละเมิด

ค่าสินไหมทดแทนอันเกิดจากการละเมิด ซึ่งที่ได้รับความเสียหายจะพึงได้รับนั้น ถ้าตกลงกันไม่ได้ก็ต้องดำเนินการฟ้องร้องต่อศาล ศาลจะเป็นองค์กรกำหนดค่าสินไหมทดแทนโดยจะวินิจฉัยตามควรแก่พฤติการณ์และความร้ายแรงแห่งการละเมิด (ป.พ.พ.ม. ๔๓๘)

หลักทั่วไปโดยปกติค่าสินไหมทดแทน ได้แก่ การคืนทรัพย์สินอันผู้เสียหายต้องเสียไปเพราะการละเมิดหรือใช้ราคาทรัพย์สินรวมทั้งค่าเสียหายอันพึงบังคับให้ใช้เพื่อความสะดวกอย่างไรก็ดี อันได้ก่อกำขึ้นนั้นด้วย

ตัวอย่างเช่น นาย ก. ลักเอารถจักรยานยนต์รับจ้าง ราคา ๕๐,๐๐๐ บาท ของนาย ข. ไปรถคันนี้ นาย ข. นำออกวิ่งรับจ้างได้วันละ ๒๐๐ บาท ดังนี้ค่าสินไหมทดแทนคือ นาย ก. ต้องคืนรถจักรยานยนต์ให้แก่ นาย ข. ถ้าคืนไม่ได้ต้องใช้ราคา ๕๐,๐๐๐ บาทแก่นาย ข. และนาย ข. ยังมีสิทธิเรียกค่าเสียหายวันละ ๒๐๐ บาท ตั้งแต่วันละเมิดจนถึงวันฟ้องพร้อมทั้งค่าดอกเบี้ยตั้งแต่วันละเมิดจนถึงวันชำระหนี้ได้ด้วย

บางกรณีกฎหมายกำหนดค่าสินไหมทดแทนไว้โดยเฉพาะดังนี้

๑. ค่าสินไหมทดแทนในกรณีที่ทำให้เขาถึงตายผู้ทำละเมิดต้องใช้ค่าสินไหมทดแทน ดังนี้

(๑) ค่าปลงศพและค่าใช้จ่ายอันจำเป็นอย่างอื่น เช่น ค่ารถบรรทุกศพ ค่าโลงศพค่าธรรมเนียมที่ต้องจ่ายให้วัด ค่าดอกไม้ค่าใช้จ่ายในการบำเพ็ญกุศล

(๒) ค่าขาดไร้อุปการะต้องเป็นกรณีค่าขาดอุปการะตามกฎหมาย เช่น บิดามารดามีหน้าที่อุปการะเลี้ยงดูบุตรผู้เยาว์ บุตรมีหน้าที่อุปการะเลี้ยงดูบิดามารดา เป็นต้น

(๓) ค่าขาดแรงงานถ้าผู้ตายมีความผูกพันตามกฎหมายจะต้องทำการงานให้เป็นคุณแก่บุคคลภายนอกแก่ครัวเรือนหรืออุตสาหกรรมของบุคคลภายนอก ผู้ทำละเมิดจะต้องชดใช้ค่าขาดแรงงานให้แก่บุคคลภายนอกด้วย

(๔) ถ้ายังไม่ตายทันที เรียกค่ารักษาพยาบาล และค่าประโยชน์ทำมาหากินได้เพราะไม่สามารถประกอบการทำงานได้

๒. ค่าสินไหมทดแทนในกรณีทำให้เขาเสียหายแก่ร่างกายหรืออนามัย ผู้ทำละเมิดต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้เสียหาย

(๑) ค่ารักษาพยาบาลและค่าใช้จ่ายอันจำเป็น

(๒) ค่าขาดประโยชน์ทำมาหากินในระหว่างเจ็บป่วย

(๓) ค่าเสียหายเพื่อการที่เสียความสามารถประกอบการทำงาน ทั้งเวลาปัจจุบันและอนาคต เช่น ผู้เสียหายถูกทำร้ายร่างกายจนพิการไม่สามารถประกอบการทำงานได้

(๔) ค่าเสียหายที่ขาดแรงงานในครัวเรือนหรืออุตสาหกรรมของคนภายนอก

(๕) ค่าเสียหายอย่างอื่นอันมิใช่ตัวเงิน เช่น ค่าสินไหมที่ต้องตัดขาดหน้าเสียโฉมติดตัว ขาพิการ ค่าเสียอนามัยที่ต้องนอนทรนمان เป็นต้น

อายุความละเมิด

อายุความฟ้องเรียกค่าเสียหายอันเกิดแต่มูลละเมิด มีกำหนด ๑ ปี นับแต่วันที่ผู้เสียหายรู้ถึงการละเมิดและรู้ตัวผู้จะต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทน หรือเมื่อพ้น ๑๐ ปี นับแต่วันทำละเมิด

บทที่ ๓

แนวทางปฏิบัติในกรณีสหกรณ์ได้รับความเสียหายอันเกิดจากการกระทำละเมิด

เมื่อสหกรณ์ได้รับความเสียหายอันเกิดจากการกระทำละเมิดคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ กรรมการดำเนินการ เจ้าหน้าที่ หรือบุคคลภายนอก สหกรณ์จำเป็นต้องปฏิบัติดังต่อไปนี้

๑. คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์มีมติแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงเพื่อให้ทราบความเสียหายและผู้ที่ต้องรับผิดชอบ รวมทั้งจำนวนความเสียหายที่เกิดขึ้น

๒. คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์จัดประชุมเพื่อพิจารณาความเสียหายและการกระทำละเมิดตามข้อ ๑ ในกรณีที่ความเสียหายจำนวนไม่มาก ควรให้ผู้รับผิดชอบชดใช้ความเสียหายที่เกิดขึ้นโดยจัดทำหนังสือรับสภาพหนี้พร้อมทั้งจัดหาหลักประกันที่เหมาะสมกับความเสียหาย แต่หากเป็นความเสียหายจำนวนมากให้ฟ้องร้องดำเนินคดีกับผู้ที่ต้องรับผิดชอบภายในอายุความ เพื่อให้สหกรณ์ได้รับชดใช้ความเสียหายคืนแก่สหกรณ์

ตัวอย่างคำพิพากษาศาลฎีกาที่เกี่ยวข้องกับการกระทำละเมิดในสหกรณ์

๑. คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๒๑๕๘/๒๕๓๑

สหกรณ์โจทก์มีระเบียบว่าด้วยการรับจ่ายและเก็บรักษาเงินของสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๒๐ ข้อ ๘ ว่า เสร็จผูก หรือเจ้าหน้าที่การเงินของสหกรณ์จะเก็บรักษาเงินสดของสหกรณ์ไว้ได้ไม่เกินหนึ่งพันบาท เงินสดส่วนที่เกินให้นำส่งเข้าฝากในธนาคารที่สหกรณ์เปิดบัญชีเงินฝากไว้ ในกรณีจำเป็นไม่สามารถนำเข้าฝากได้ทันในเวลานั้น ๆ ให้ทำบันทึกลงเสนอประธานกรรมการ หรือรองประธานกรรมการทราบและให้นำส่งเข้าฝากในวันแรกที่เปิดทำการ เงินสดที่เก็บรักษาไว้ดังกล่าวข้างต้นให้เก็บรักษาไว้ในตู้নিরภัยของสหกรณ์ ซึ่งจำเลยทราบระบียบดังกล่าวตั้งอยู่แล้ว การที่จำเลยไม่ปฏิบัติตามระเบียบกลับรักษาเงินสดของโจทก์ไว้เป็นจำนวนมากถึง ๔๓,๘๗๘.๒๒ บาท โดยละเลยไม่นำส่วนที่เกินหนึ่งพันบาทไปฝากธนาคาร ทั้งไม่ทำบันทึกลงเสนอประธานกรรมการหรือรองประธานกรรมการของโจทก์รับทราบและเก็บรักษาถูกกฎหมายตู้নিরภัยเก็บเงินไว้ในโต๊ะทำงานซึ่งอยู่ห่างตู้নিরภัยเพียง ๑ เมตร ง่ายต่อการที่คนร้ายจะค้นพบแล้วนำไปไขเปิดตู้নিরภัยนั้น พฤติการณ์ของจำเลยดังกล่าวถือได้ว่าเป็นการประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง เมื่อมีคนร้ายลักลอบเข้ามางัดโต๊ะทำงานและค้นได้ถูกกฎหมายนำไปไขตู้নিরภัยแล้วลักเอาเงินสดจำนวนดังกล่าวข้างต้นไป ความเสียหายย่อมเป็นผลโดยตรงจากการประมาทเลินเล่อของจำเลย ถือได้ว่าจำเลยกระทำละเมิดต่อโจทก์

๒. คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๙๘๑/๒๕๓๑

แม้ไม่มีระเบียบห้ามคณะกรรมการของสหกรณ์ลงมติให้กรรมการผู้รับมอบอำนาจลงลายมือชื่อในเอกสารเบิกเงินไว้ล่วงหน้าก็ถือได้เพียงว่าจำเลยมิได้กระทำละเมิดด้วยการจงใจกระทำโดยผิดกฎหมายเท่านั้น แต่การที่จะวินิจฉัยว่าจำเลยกระทำละเมิดต่อโจทก์หรือไม่ ยังต้องวินิจฉัยต่อไปด้วยว่าจำเลยได้กระทำโดยประมาทเลินเล่อ เป็นเหตุให้โจทก์ได้รับความเสียหายหรือไม่ และความเสียหายเป็นผลโดยตรงจากการกระทำของจำเลยหรือไม่ซึ่งบุคคลดังกล่าวมีหน้าที่ที่จะต้องกระทำหรือปฏิบัติอย่างไรบ้างคำว่าหน้าที่ในที่นี้หาจำเป็นต้องเป็นหน้าที่ที่มีกฎหมายหรือระเบียบข้อบังคับกำหนดไว้โดยแจ้งชัดไม่ จำเลยที่ ๓ ถึงที่ ๑๕ เป็นกรรมการดำเนินการของสหกรณ์โจทก์ต้องปฏิบัติหน้าที่ภายในกรอบเช่นวิญญูชนผู้อยู่ในฐานะเช่นจำเลยพึงปฏิบัติโดยต้องกระทำการด้วยความระมัดระวังในอันที่จะไม่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่โจทก์ การที่จำเลยที่ ๓ ถึงที่ ๑๕ ได้ร่วมกันมีมติให้กรรมการผู้รับมอบอำนาจ ๒ ใน ๓ ลงลายมือชื่อในใบเบิกเงินที่ยังไม่กรอกข้อความไว้ล่วงหน้าจนเป็นเหตุให้มีผู้นำใบเบิกเงินดังกล่าวไปใช้ถอนเงินของโจทก์จากธนาคารแล้วเอาไปเป็นประโยชน์ส่วนตัวถือได้ว่าจำเลยปฏิบัติหน้าที่ด้วยความประมาทเลินเล่อ แต่ส่วนที่ว่าจำเลยที่ ๓ ถึงที่ ๑๕

จะต้องรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายให้โจทก์ตามฟ้องหรือไม่นั้น โจทก์จะต้องนำเสนอให้เห็นอย่างชัดเจนว่า ความเสียหายที่เกิดขึ้นเป็นผลโดยตรงจากการกระทำของจำเลยคือเป็นความเสียหายซึ่งจำเลยได้คาดเห็นหรือควรจะได้คาดเห็นว่าย่อมจะเกิดขึ้นได้จากการกระทำโดยประมาทเลินเล่อของตน เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าจำเลยที่ ๓ ถึงที่ ๑๕ ไม่อาจคาดเห็นหรือควรจะได้คาดเห็นว่าจะเกิดความเสียหายเช่นที่โจทก์ได้รับในคดีนี้ขึ้นได้เลย ความเสียหายของโจทก์จึงหาใช่ความเสียหายที่เป็นผลโดยตรงจากการกระทำของจำเลยที่ ๓ ถึงที่ ๑๕ ไม่ จำเลยที่ ๓ ถึงที่ ๑๕ จึงไม่ต้องรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายตามฟ้องแก่โจทก์

๓. คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๕๔๘/๒๕๒๑

เงินสดของสหกรณ์ชาดบัญชี ฟ้องให้ผู้จัดการส่งเงินคืนไม่ใช่อายุความตามลักษณะละเมิด แต่เป็นการฟ้องติดตามเอาทรัพย์สินคืนตาม มาตรา ๑๓๓๖ ไม่ใช่เรียกค่าเสียหาย

๔. คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๔๘๘๐/๒๕๓๗

โจทก์ฟ้องว่า โจทก์เป็นนายทะเบียนสหกรณ์ตามกฎหมาย มีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๑๑ จำเลยที่ ๑ ถึงที่ ๗ เป็นคณะกรรมการดำเนินการของร้านสหกรณ์ ร. จำเลยที่ ๘ เป็นผู้จัดการร้านสหกรณ์ ร. จำเลยที่ ๑ ถึงที่ ๗ ได้ประชุมกรรมการและเลิกจ้างจำเลยที่ ๘ โดยไม่ได้จัดให้มีการตรวจสอบหลักฐานทางบัญชีและการเงิน พร้อมทั้งสิ้นค้าคงเหลือและจัดทำงบดุลแสดงฐานะอันแท้จริงของร้านสหกรณ์ ร. การกระทำของจำเลยทั้งเจ็ดเป็นการจงใจและประมาทเป็นเหตุให้โจทก์เกิดความเสียหายแก่ทรัพย์สินสินค้าชาดบัญชีโดยความเสียหายดังกล่าวเกิดขึ้นเพราะจำเลยที่ ๘ ไม่ได้ปฏิบัติหน้าที่ตามระเบียบข้อบังคับของโจทก์ จำเลยทั้งแปดต้องร่วมกันรับผิดชอบต่อโจทก์ ขอให้บังคับจำเลยทั้งแปดร่วมกันหรือแทนกันชำระเงินค่าสินค้าที่ชาดบัญชี เช่นนี้ เป็นการฟ้องในมูลละเมิดที่กระทำต่อร้านสหกรณ์ ร. แม้ฟ้องโจทก์จะใช้ถ้อยคำว่าให้จำเลยชำระค่าสินค้าที่ชาดบัญชี ก็มีใช้กรณีฟ้องเรียกทรัพย์สินคืน อันเป็นการใช้สิทธิติดตามเอาคืนตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๓๓๖ เพราะไม่ปรากฏว่าทรัพย์สินที่ขาดหายอยู่ในความครอบครองของจำเลยทุกคนโจทก์ซึ่งเป็นนายทะเบียนสหกรณ์และฟ้องคดีแทนร้านสหกรณ์จึงต้องฟ้องคดีภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่อยู่ถึงการละเมิดและรู้ตัวผู้จะพึงต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๔๔๘ เมื่อโจทก์ยื่นฟ้องเกินหนึ่งปีแล้ว คดีจึงขาดอายุความ

๕. คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๒๑๑๖๕/๒๕๕๖

พ.ร.บ.สหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ บัญญัติให้สหกรณ์ที่ได้รับการจดทะเบียนแล้วมีฐานะเป็นนิติบุคคล และมาตรา ๕๑ บัญญัติให้คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์เป็นผู้ดำเนินกิจการและเป็นผู้แทนสหกรณ์ในกิจการอันเกี่ยวกับบุคคลภายนอก เพื่อการนี้คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์จะมอบหมายให้กรรมการคนหนึ่งหรือหลายคนหรือผู้จัดการทำการแทนก็ได้ ข้อบังคับของโจทก์ข้อ ๖๕ ก็มีข้อความทำนองนี้ โดยในวรรคสองกำหนดให้คณะกรรมการต้องปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ คำสั่ง มติของคณะกรรมการดำเนินการ และมติของที่ประชุมใหญ่ รวมทั้งในเรื่องการฟ้องและดำเนินคดีเกี่ยวกับกิจการของโจทก์ สำหรับหนังสือมอบอำนาจของโจทก์นั้น มีคณะกรรมการดำเนินการชุดที่ ๒๕ จำนวน ๑๕ คน เป็นผู้ลงลายมือชื่อมอบอำนาจ เมื่อพิจารณาประกอบกับ ป.พ.พ. มาตรา ๗๑ พ.ร.บ.สหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ และข้อบังคับของโจทก์ที่ใช้บังคับในขณะที่มีการมอบอำนาจ ไม่ปรากฏว่าจะต้องให้กรรมการดำเนินการของโจทก์ทุกคนลงลายมือชื่อเพื่อกระทำการแทนและให้มีผลผูกพันโจทก์ ดังนั้น แม้ต่อมาศาลปกครองขอนแก่นพิพากษาเพิกถอนคำวินิจฉัยของสหกรณ์จังหวัดขอนแก่น ซึ่งศาลปกครองสูงสุดพิพากษายืน ทำให้ประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้งยังคงมีผลอยู่ โดยตัดสิทธิการสมัครรับเลือกตั้งเป็นประธานกรรมการดำเนินการของ บ. ซึ่งส่งผลให้การสมัครรับเลือกตั้งของ บ. ไม่ชอบและไม่เป็นผลตามกฎหมาย บ. ไม่มีฐานะเป็นประธานกรรมการดำเนินการของโจทก์ในขณะที่ลงลายมือชื่อมอบอำนาจให้ตนเองและหรือ ส. กรรมการดำเนินการของโจทก์อีกคนหนึ่งเป็นตัวแทนรับมอบอำนาจตามหนังสือมอบอำนาจก็ตาม แต่กรรมการดำเนินการของโจทก์ที่ยังเหลืออยู่อีก ๑๔ คน ยังมีจำนวน

เกินกว่ากึ่งหนึ่ง ซึ่งถือได้ว่าเป็นเสียงข้างมากที่จะดำเนินการแทนโจทก์ได้ตาม ป.พ.พ. มาตรา ๗๑ และถือว่าโจทก์มอบอำนาจให้ ส. ดำเนินคดีแล้ว การดำเนินการของ ส. ในฐานะผู้รับมอบอำนาจของโจทก์และผู้แต่งตั้งทนายความจึงชอบด้วยกฎหมาย ข้อบังคับ และหนังสือมอบอำนาจของโจทก์ โจทก์จึงมีอำนาจฟ้อง แม้ตาม ป.พ.พ. มาตรา ๔๔๘ วรรคหนึ่ง อายุความในมูลละเมิดมีกำหนดหนึ่งปีนับแต่วันที่ผู้เสียหายรู้ถึงการละเมิดและรู้ตัวผู้ที่จะต้องใช้ค่าสินไหมทดแทน แต่มาตรา ๗๔ บัญญัติว่า ถ้าประโยชน์ได้เสียของนิติบุคคลขัดกับประโยชน์ได้เสียของผู้แทนของนิติบุคคลในการอันใด ผู้แทนของนิติบุคคลนั้นจะเป็นผู้แทนในการอันนั้นไม่ได้ ดังนั้น กรณีละเมิดทำให้โจทก์ได้รับความเสียหายโดยมีคณะกรรมการดำเนินการชุดที่ ๒๔ ของโจทก์ทั้งคณะถูกฟ้องเป็นจำเลยที่ ๓ ถึงที่ ๑๗ ในคดีนี้ แม้จำเลยดังกล่าวจะเป็นผู้แทนของโจทก์อยู่ในขณะนั้น และได้รู้ถึงการละเมิดและรู้ตัวผู้ที่จะต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนในวันดังกล่าวก็ตาม แต่ไม่อาจถือได้ว่าการรู้เช่นนั้นเป็นการรู้ของโจทก์แล้วอันจะทำให้อายุความเริ่มนับตั้งแต่วันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๔๖ โดยต้องถือว่าโจทก์รู้ถึงการละเมิดและรู้ตัวผู้ที่จะต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนเมื่อคณะกรรมการดำเนินการชุดที่ ๒๕ ของโจทก์ซึ่งเป็นกรรมการชุดใหม่รู้เมื่อคณะกรรมการดำเนินการชุดที่ ๒๕ ได้รับแต่งตั้งเมื่อวันที่ ๒ กรกฎาคม ๒๕๔๗ และได้ฟ้องเมื่อวันที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๔๗ ฟ้องโจทก์จึงไม่ขาดอายุความ

๖. คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๘๘๖๙/๒๕๕๗

จำเลยที่ ๑ กับพวกเห็นว่าคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์โจทก์ชุดที่ ๓๘ บริหารงานสหกรณ์โจทก์บกพร่องและทุจริต อาจสร้างความเสียหายให้แก่สหกรณ์โจทก์อย่างมาก กรณีมีมูลเหตุทำให้จำเลยที่ ๑ กับพวกเชื่อว่าสามารถดำเนินการประชุมในวันที่ ๑๙ พฤษภาคม ๒๕๕๔ แล้วมีมติให้ปลดคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์โจทก์ชุดที่ ๓๘ ออกและแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์โจทก์ชุดใหม่ ต่อมาวันที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๕๔ ซึ่งเป็นวันเปิดทำการสหกรณ์โจทก์ จำเลยที่ ๑ กับพวกไม่สามารถเข้าไปในที่ทำการสำนักงานของสหกรณ์โจทก์ จำเลยที่ ๑ กับพวกไปแจ้งความลงบันทึกประจำวัน ที่สถานีตำรวจและเชิญเจ้าพนักงานตำรวจมาเป็นสักขีพยานตัดลูกกุญแจเพื่อเข้าไปทำงานในสำนักงานของสหกรณ์โจทก์ตามปกติ ประกอบกับวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๕๔ นายทะเบียนสหกรณ์วินิจฉัยว่า การเรียกและจัดประชุมใหญ่สามัญประจำปีของฝ่ายจำเลยที่ ๑ ไม่ชอบด้วยกฎหมายและข้อบังคับ ทำให้มติที่ออกมาไม่มีผลบังคับ และศาลชั้นต้นมีคำสั่งคุ้มครองชั่วคราวให้คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์โจทก์ชุดที่ ๓๘ เข้าดำเนินการสหกรณ์โจทก์ต่อไป จำเลยที่ ๑ กับพวกก็ยอมปฏิบัติตาม พยานหลักฐานที่โจทก์นำสืบไม่มีน้ำหนักให้ฟังได้ว่าจำเลยทั้งยี่สิบกระทำได้โดยประสงค์ต่อผลให้สหกรณ์โจทก์ได้รับความเสียหาย เพราะจำเลยทั้งยี่สิบกระทำได้โดยมีเจตนาเพื่อรักษาผลประโยชน์ของสมาชิกสหกรณ์และปกป้องมิให้สหกรณ์โจทก์ได้รับความเสียหายต่อไป จึงมิใช่เป็นการจงใจหรือกลั่นแกล้งที่จะให้สหกรณ์โจทก์เกิดความเสียหาย จำเลยทั้งยี่สิบจึงไม่ได้กระทำละเมิดต่อโจทก์